

JACOBI
PIGNATELLI

E CRYPTALEIS IN SALENTINIS

Sacrae Theologiae, ac J. U. Doctoris

NOVISSIMAE

CONSULTATIONES

CANONICAE.

PRÆCIPUAS CONTROVERSIAS, QUÆ AD FIDEM,

Ejusque Regulam spectant, in quibus Errores Atheorum, Infidelium, Schismaticorum, Hæreticorum, & aliorum Ecclesiae Catholicae hostium referuntur, & reselluntur; praesertimque illas quæ circa Sanctæ Inquisitionis Tribunal versantur, ubi de Inquisitoribus, eorumque Officialibus & Ministris, de Reis in quos jus & potestatem habent, deque Poenis pro Casuum varietate illis infligendis, & quàm plurima alia ad hoc Argumentum facientia, complectentes.

OPUS JURIS UTRIVSQUE CONSULTIS

non modo, verùm etiam Theologis, imò & omnibus Fidem Christianam professantibus planè necessarium ac utile.

CUM DUPLICI INDICE, ALTERO CONSULTATIONUM

Singulis Tomis præfixo, altero Rerum Notabilium
in fine Posterioris Tomi apposito.

TOMUS PRIOR.

*Ex del Collegio Reale
de la Comp. de S. J.
de Salamanca y en Libreria*

*Ex dono Domini D. D. Emman-
uelis de Salamanca Ar-
chiepiscopi Burgenis.*

VENETIIS, MDCCXXIII.

Apud Joannem Radici.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

BIBLIOPOLÆ

A D

LECTOREM

PRÆFATIO.

Quam grata & omnibus accepta fuerint quæ hæcenus in lucem prodire Viri Clarissimi Jacobi Pignatelli Opera, satis superque testantur multoties iterata eorum Editiones: Verum enim vero, quantumvis doctæ ac perspicuæ fuerint ipsius Consultationes Canonica decem Tomis comprehensæ, non omnes complectebantur Controversias & Casus quos Juris Canonici mystam novisse juvat. Quam immensa sit eorum seges nemo nescit. In hisce duobus, hujusdem Authoris Tomis Consultationum, quas Novissimas appello, ideo quod sint ultimæ quas exaravit, reperies plerasque omnes Quæstiones quæ ad Fidem ejusque Regulam spectant, in quibus Errores Atheorum, Infidelium, Schismaticorum, Hereticorum, & aliorum Ecclesiæ Catholicæ Hostium referuntur & refelluntur, & illas præcipue quæ circa S. Inquisitionis Tribunal versantur, ubi de Inquisitoribus, eorumque Officialibus & Ministris, de Reis in quos jus & potestatem habent, deque Pœnis pro Casuum varietate istis infligendis, & quamplurima alia ad hoc argumentum facientia, ut cuius, Indicem Consultationum, in adversa pagina consulenti, palam fiet. Hoc opus diu multumque à Juris Consultis exoptatum, summoque studio à me exquisitum, hodie tibi sisto diligentissime revisum, & huic meæ editioni, Indicem Rerum & Materiarum locupletissimum addo. Hoc utere & frui, & labori meo æqui bonique consule, vale.

D. JACOBI PIGNATELLI NOVISSIMARUM

CONSULTATIONUM CANONICARUM

Tomus Prior.

Parvi D. Augustino 1. de Trinit. c. 3. qui, *Optandum esse, ait, ubi Hereses vigent, ut quicumque aliqua scribendi facultate præditi sunt, ii scribant omnes, etsi non modo de rebus iisdem scripturi sunt, sed eadem etiam aliis verbis fortasse scripturi.*

DE FIDE, ET USQUE REGULA. CONSULTATIO I.

De Fidei Christianæ Definitione; ac de ea Sæcularium novitius error. Et unde sit Fides?

FIDES est virtus divinitus infusa, cujus vi omnino assentimur iis, quæ à Deo tradita sunt, hoc est, Dei est donum, quo mens Illustrata disponitur, ac inclinatur ad assentiendum iis omnibus, quæ à Deo revelantur. Quemadmodum enim per naturale lumen intellectus homo de naturali veritate bene judicat, inclinaturque ad assentiendum principiis per se notis, ita quoque mentis per lumen fidei de credendis recte censet, inclinaturque ad assentiendum rebus à Deo revelatis, ut explicat Augustinus *Homil. 32. inter Homil. 50. tom. 10.*

Porro fides, licet etiam actum credendi significet, habitus, ut habitus est, definitur, & quidem in intellectu residens, cujus actus est credere, seu assentiri, accedente voluntatis imperio. Nam per quandam electionem voluntas intellectum, ex se ad utramque contradictionis partem indifferentem, movet ad consentiendum ei, quod Deus revelat. Si quidem cum obscure à Deo credibilia revelentur, lumen fidei, quo intellectus à Deo persunditur, non ita sufficienter ipsum convincit, ut assentiri debeat, sed opus est voluntatis electione, quæ à Spiritu Sancto pia affectione mota intellectum captivet, eique impeter, ne ab assensu rei credibilis propter inevidentiam refugiat, juxta illud Apostoli 2. *Corinth. 10. Redigentes in captivitatem omnem intellectum in obsequium Christi.*

Hujus rei evidens exemplum in Abraham fuit, qui *contra spem in spem credidit, nec consideravit corpus suum esse mortuum, sed confortatus est fide, datus gloriam Deo, plenissime sciens, quia quæcumque promissit Deus, potius est eafacere, Rom. 4. Quo pertinet illud Apostoli, corde creditur ad justitiam. Quia intellectus pia voluntatis affectione movetur ad consentiendum. Unde Joan. 12. causa infidelitatis Judæorum, indurationi cordis eorum adscribitur, in quem locum D. Augustinus 26. in Joan. ait, *Judæos non potuisse credere, quia nolabant, & Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 5. Disponuntur homines ad justitiam, dum excitati divina gratia, fidem ex auditu concipientes libere in Deum moventur, credentes veritate, qua divinitus revelata, & promissa sunt.**

Consulti. Noviss. Tom. I.

Hinc actus Fidei justificantis meritorius est, quia imperatus sit à pia voluntatis affectione. Deo enim gratum est, quod credendo se quis obedientem Dei verbo exhibeat, ac remuneratione dignum, quod mens humiliter sese Deo subiciat, ejusque auctoritati cedat, plus ei tribuens, quam ipsa sapiat. Unde Ambrosius in *cap. 4. Epist. ad Roman. Credere, aut non credere, voluntarius est. Neque enim cogi quis potest ad id, quod manifestum non est, sed invitatur, quia non extorquetur, sed suadetur. Quamobrem assentiens præmissi afficiendus est, sicut & Abraham, quod non vidit, credidit.*

Ex quibus intelligitur, quam vanum sit hæreticorum contumtum, qui contendunt, actum fidei justificantis esse actum fiducie, quæ modus quidam est spei in voluntate existentis, cum credere sit actus ab intellectu profluens, cujus objectum sit verum, & ad fidem pertinere, intelligere, cognoscere, scire, credere, assentiri. Quæ omnia ad intellectum proprie spectant, juxta illud Apostoli, *Fidei intelligimus apta esse sæcula Hebr. 11. item Credidit Abraham Deo, Genes. 15. & Rom. 4. promittenti scilicet ex sterili, ac sine uxore filium, ex cujus semine Christus natusceteret, actus 2. Corinth. 10. In captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi. Et aperte fidem à fiducia, sicut causam à effectu distinguens, ait Ephef. 3. In quobabemus fiduciam, & accessum in confidentia per fidem eius. Neque verum necessarium est, omnem qui credit, etiam fiducia roborari, cum possit aliquis, non omnia sine, desperare, quoniam fiducia, ex fide per dilectionem operante generatur.*

Non est igitur Fides voluntatis fiducia, cujus sanctio est cum appetitu quodam propendere in rem speratam, sed est habitus, seu facultas intellectus, qua certo ea credimus, quæ à Deo nobis revelantur. Nihil enim aliud est credere, teste Augustino *lib. de prædest. Sanct. cap. 2. lib. de Spir. & litter. cap. 30. quàm cum assensione cogitare, sive consentire, verum esse, quod dicitur. Unde commendatur Abraham, quia credidit Deo, & Joannes cap. 10. 4. ait: Nolite omni spiritu credere. Et in Evangelio cap. 11. Omnis, qui vivit, & credit in me, non morietur in æternum. Credit hoc? At illi: Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Christus, filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti. Et Joan. 14. Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Hæ ac similes veritates solo intellectu creduntur, non autem sperantur. Spes enim & fiducia de futuris sunt, non de præteritis, & voluntatis sunt facultates, non autem actus intellectus, ad quem pertinet cognoscere, intelligere, cum assensione cogitare, quod est credere. Præterea credimus mala, & præterita, quæ non sperantur.*

Ex quibus manifeste apparet, jure S. Concilium Tridentinum